

Public Goods game

Script read collectively to participants

Khublei shibun ia phi ba phi lah pyllait por ban iashim bynta lang bad ngi. Na ka bynta ka jing pyllait por jong phi bad ngi ngin ai ia phi mar 50 tyngka iwei pa iwei ryngkat bad ka bam ka dih kaba ngi la pynkhreh ynda lah kut kane ka program. Kane ka pisa kadei ka jongphi bad ia kane ka pisa phi lah ban buh halade.

Tangba lada phim sngew kwah ban ia shimbynta lang hakane ka prokram phi lah ban mih noh wat lada ka prokram ka lah sdang.

Te mynta ngin pyn ialehkai bad iwei pa iwei kiba don hangne. Ngì kyrpad iaphi ban ialehkai bha ha kane ka jingialehkai khnang ba phin sa kamaì pisa khambun. Ka pisa ba phi kamaì na kane ka jingialehkai ryngkat bad ka 50 tyngka jong phi yn sa ai syndon ynda la kut ka prokram ia phi iwei pa iwei. Kumta ha kaba kut ka prokram phin ioh 50 tyngka bad nalog kata phin ioh ia ka pisa ba phi kamaì na kane ka jingialehkai.

Naka bynta kane ka prokram phi dei ban kynmaw 4 tylli ki mat:

Mat banyngkong – Ha kane ka jingialehkai ngin phiah ia phi haka hynriew ngut shi kynhun ki nong ialehkai. Kine ki hynriew ngut ki nongialehkai kin ia lehkaì lang. Hynrei phin nym tip kiei kita ki 5 ngut ki nongialehkai na ka kynhun jong phi wat la hapdeng ka jingialehkai ne ynda lah dep. kine ki 5 ngut ki nongialehkai ruh kin ym tip phi dei I ei, hapdeng ne hadien ka jingialehkai. Phin ym lah ban ia kynduh ia kiwei pat ki nongialehkai ha ka kynhun jong phi lane ban tip ruh ia ka kyrteng jong ki hapdeng ne hadien kane ka jingialehkai.

Ngan ai iaphi ka slip kumne. Ha manla ka slip ka don la la ka jong ka nombor. Ha kane ka prokram kane ka slip kan long ka jingpynithuh iaphi. Lait nanga bad kine ki nongbud jongnga ymdei ban pyni ia kane ka slip iano iano ruh kiba don hangne. Bad nga ruh ngan ymlah ban iathuh iano iano ruh iakaei ka rai kaba phi lah shim. Lait nanga yn nym don mano mano ruh ba tip iaka slip nombor jongphi. Kito ki 6 ngut ki para ba ialehkai lang bad phi yn sa jied da kaba shu khalai nusib iaki nombor jongphi baroh lang.

Mat Ba-ar - Kino kino ki rai kiba phi lah shim haka por ialehkai kan dei na bynta ka pisa. Phin ioh daka pisa ynda la kut ka prokram katkum ki rai kiba phi lah shim bad katno phi la lah ban kamaì ha ka jingialehkai.

Mat Ba lai – Ka pisa kaba phin ioh mynta ka sngi kam dei ka jongnga. La ai ha nga daka skul khnang bangan pyniaid iakane ka prokram. Ka skul kam sngew eiei lada ngi pyndonkam ne em iakane ka pisa.

Mat ba saw – Hadien ba nga lah iathuh ia phi ia ki kyndon jong kane ka jingialehkai, phim dei ban iakren ia ka jingialehkai hapdeng jongphi bad phim dei ban batai ruh ha ki briew jong ka shnong ki ban dang ialehkai. Kane ka long kaba kongsan. Phim lah ban kylli jingkylli ne ban iakren shaphang ka jingialehkai haduh ban da kut ka prokram. Phin sa ioh ban kylli jing kylli he ka por ba phi don ha ka kamra jong phi (private room). Long ba tikna ba phi dei ban kohnguh iaki kyndon ialehkai namar lada uwei u briew u pynthut ne pynbakla hapdeng kane kan ktah iaka jingialehkai shikatdei. Lada uwei u

briew ruh u sdang ban kren shaphang ka jingialehkai ha ba ngi shong hangne, ngin ym lah ban ialehkai ha shnong jong phi. Hadien ba ngi lah lah sdang ia ka jingialehkai, phin ym lah ban kren ne ia kynduh ia baroh ki briew ki ba ia don lang hangne ki bym pat ioh ban ialehkai.

Ngan batai ia phi mynta shaphang ki kyndon jong ka jingialehkai. Ka long kaba donkam ba phin sngap bha ba phin singewthuh ia ki kyndon, namar dei tang ki briew ki ba lah ban sngewthuh ia ki kyndon kiba lah ban ialehkai.

Na ka bynta kane ka jing ialehkai yn phiah iaphi baroh ha ki kynhun jong 6 ngut ki nongialehkai bad ka wei pa ka wei ka kynhun kan ioh la u jong u khra. Man la u briew na ka kynhun kin ioh la ka endowment kaba 50 tyngka daki khutia nar 5 tyngka. Kane ka 50 tyngka kam dei kajuha naka kato ka jingsiew ba 50 tyngka kaba ngi la batai ha shwa. Kine ki 50 tyngka lane 1 khuri ki dei ki jong phi. Mynta phi lah ban thep katba phi lah naka 50 tyngka san san tyngka. Kane ka mut ba phi lah ban nym thep ei ei ruh ha u khra lane phi lah ban thep 5, 10, 15, 20, 25, 30, 35, 40, 45 lane 50 tyngka kata ka mut 1 khuri sha u khra jong phi. Ka pisa kaba phi thep pat sha u khra ka dei ka jong phi, bad phi lah ruh ban rah sha iing.

1. Nyngkong iwei pa iwei I nongialehkai naka kynhun jongphi kin rai katno naka 50 tyngka kin kwah ban thep ha u khra.
2. Hadien ba baroh 6 ngut ki nongialehkai kila thep iaka pisa kaba ki kwah ban thep ha u khra: ngan sa:
 - **Niew** lut iaka pisa baroh na u khra.
 - Pynkiew da **arshah** iaka jingmih naka jingkhein.
 - **Sam mar katjuh** ia kane ka pisa kaba mih hapdeng jongphi baroh 6ngut ki nongiashim bynta naka kynhun jongphi.

Nangta hadein ba lah kut pat ka jingialehkai phin ioh ia ka pisa kaba phi khlem thep ha u khra bad yn khein lang iaka jingioh kaba arshah ia ka pisa kaba la khein lang ha u khra. Namar kata ha kane ka jingialehkai phi dei ban rai katno naka 50 tyngka ka jong phi ba phi kwah ban buh ia lade, bad katno phi kwah ban thep ha u khra. Kaei kaei kaba phi rai kan long dalade shimet hi bad ym don mano mano ba lah ban tip kynthup lang iaki para nongialehkai naka kynhun jongphi. Phi dei ban rai tang shisien shiwat. Kaei kaba phi rai yn pdiang tang shisien namar iwei pa iwei I nongialehkai in ioh ban ialehkai tang shisien.

Mynta ngin ai ia phi khyndiat ki nuksa khnang ba phin lah ban sngew thuh bha shaphang kane ka jingialehkai:

Nuksa banyngkong – Lada baroh ki kynthei bad shynrang ha ka kynhun jong phi ki thep baroh 50 tyngka ha u khra, ka jingkhein kyllum lang baroh kan long da 50 tyngka sien 6 bad ka jingkhein kan long 300 tyngka bad ia kane ka 300 tyngka yn pynkiew da arshah bad kan long 600 tyngka. Lada 600 yn phiah haka 6 bynta te baroh kin ia ioh lang mar 100 tyngka thik. Te man iwei pa iwei I para nongialehkai naka kynhun jongphi kin ioh 100 tyngka.

Nuksa ba ar - lada ki nongialehkai haka kynhun jongphi ki khlem thep eiei ha u khra, u khra jongphi un nym don pisa bad ki para nongialehkai naka kynhun jongphi kin ioh tang kato ka 50 tyngka kaba phi lah ioh por baphi sdang ban ialehkai ia kane ka jingialehkai.

Nuksa ba lai - lada uwei u nongiashimbynta naka kynhun um thep eiei ha u khra katba kito kiwei pat ki san ngut ki thep baroh 50 tyngka ha u khra, ka jingkhein baroh ban mih kan long 50 tyngka sien 5 kan mih 250 tyngka. 250 tyngka arshah ka long 500 tyngka. Bad lada 500 tyngka ki phiah mar katjuh sha ki 6 bynta kiba kawei ka bynta kan long 83 tyngka. Namar kata man kawei naki paranongialehkai naka kynhun jongphi kiba thep baroh 50 tyngka ha u khra kin ioh 83 tyngka bad uwei u nongialehkai ba khlem thep eiei ha u khra kin ioh 83 tyngka khein lang iakato ka 50 tyngka kaba u buh halade. Namarkata un ioh ia ka pisa baroh kyllum lang kaba 133 tyngka. Nakata ka daw lada iwei i nongiashimbynta im thep eiei ha u khra, bad lada kito kiwei ki 5ngut pat . kiba thep baroh 50 tyngka, te u nongialehkai ba nyngkong un ioh khambun ka pisa ban ia kito kiwei ki 5ngut bad kumta u lah ruh ban (earn) ioh kham bun ki pisa ban iakaba u ioh lada baroh ki 6 ngut ki thep baroh ki 50 tyngka ha u khra kumba lah batai haka nuksa ba nyngkong.

Nuksa ba saw- lada uwei u nongialehkai u thep 50 tyngka ha u khra baroh ki nongialehkai kiba khlem thep eiei, te nangta u khra un don 50 tyngka bad arshah iakane kan long 100 tyngka. Bad lada ka 100 tyngka la phiah shaka 6 bynta, te kawei pa kawei ka bynta kan ioh mar 16 tyngka. Te u nongialehkai uba thep baroh 50 tyngka ha u khra un ioh tang 16 tyngka bad kaba sah haki 5 ngut ki nongialehkai kin ioh 16 tyngka kheinlang iaka 50 tyngka kaba ki buh halade. Namarkata kin mar 66 tyngka. Nangta lada uwei u nongialehkai u thep baroh 50 tyngka ha u khra hynrei ki 5 ngut basah kiba khlem thep eiei, u nongialehkai ba nyngkong un ioh duna ka pisa ban iakito ki 5 ngut ki nongialehkai bad un ioh kham duna ka pisa ban iakaba u dei ban ioh na kitei ki 3 tylli ki nuksa baladep ong haneng kham ha shwa.

Namarkata,

1. Lada baroh 6 ngut ki nongialehkai ki thep khyndiat ki pisa haka ha u khra,te kin ioh khambun ban iakito kiba khlem thep eiei ha u khra.
2. Lada baroh ki nongialehkai ki thep pisa ha u khra bad lada katto katne ngut pat ki khlem thep eiei te uto ba khlem thep eiei un ioh khambun ban iakito ba thep pisa.
3. Lada baroh ki khlem thep pisa ha u khra bad tang katto katne ngut ki khlem thep te ki katto katne ngut ki ioh duna ka pisa.

Mynta ngan kylli jingkylli ia phi lada phi lah sngewthuh ne em ia ki kyndon jong ka jingialehkai.

1. Katno ngut ki nongialehkai ki don ha man la ki kynhun?
2. Kumno phin tip lada kine ki hynriew ngut ki nonialehkai ki don ne em ha kajuh ka kynhun?

3. Hato phi lah mo ban tip ba kiwei ki nonialehkai ki don ha ka juh ka kynhun kaba phi phi don?
4. Hato kiwei ki nongialehkai kin ithuh ne em ia phi?
5. Katno tyngka man la ki nongialehkai jong ka kynhun ki ioh haba sdang jong ka jingialehkai?
6. Hato phi donkam ban ia lehkai da kato ka sanphew tyngka kaba phi phi ioh na ka bynta ka jingwan ka jong phi ha kane ka sngi lane ka dei ka pisa kaba thymmai kaba ngi ngin ai ha phi?
7. Phin leh kumno ia kato ka sanphew tyngka ka pisa kaba phi phi ioh?
8. Lada phi mon phi lah ne em ban shim ia ka rai da ka bym thep ei ei ha u khra pisa?
9. Lada phi mon phi lah ne em ban shim ia ka rai da kaba thep baroh ia kato ka pisa sanphew tyngka kaba phi phi ioh ha u khra pisa?
10. Lada baroh ki hynriew ngut ki nongialehkai ki lah rai katno tyngka kin thep ha u khra pisa nangta ngan leh kumno?
11. Ia kato ka pisa kaba phi lah ioh kynllum katno phin ioh? Ia kato ka pisa pat naei phin ioh?
12. Ha kaba kut jong ka jinglehkai Phin ioh ne em ia ka pisa kaba shisha?
13. Balei ia phi baroh lah ai da ki slip?
14. Ngan iathuh ne em ha kiwei pat ki para shnong ia ka rai kaba phi shim ha ka jingialehkai?

Don ne em napdeng jong phi kiba kwah ban eh noh ia kane ka program? Hato baroh phi ia kmen ne em ban shim bynta ha kane ka jingialehkai?

Mynta ngin ia sdang noh. Man la iwei pa iwei in shim ia une u number na kane ka bowl na ka bynta kumno phin ia lehkai ha kane ka jingialehkai. Phin wan ha ka kamra kaba long private iwei pa iwei, I research assistant in iathuh ia phi da lah poi ka pali ka jong phi ba phin rung ha ka kamra. Nangta ngin kylli jingkylli khyndiat na phi lada phi lah sngewthuh ne em ia ka kyndon jong ka jinglehkai. Lada phi ai ka jubab kaba dei te phin ioh ban shim bynta ha kane ka jingialehkai. Sngewbha ban ia bam ia ki jingbam kiba ngi lah pynkhreh kyrpang na bynta ka jong phi.

Public goods game

(Script and test questions read individually to participants)

Khublei,

Fi ia don ka mon sngewbha ban shim bynta ha kane ka jinlehkai.

Mynta ngan batai shuwa ia phi kumno kane ka jingialehkai ka dei sa shisien. Ia kane ka jinglehkai ngin ia phiah ha ki kynhun bad ha kane ka jinglehkai kin don hynriew ngut ki nongialehkai bad man la ki kynhun kin ioh ia u khra ban buh ka pisa. Man la u nongialehkai ha ka kynhun kin ioh sanphew tyngka (50 rupees) bad da ka san tyngka nar. Man la u briew u hap ban kut jingmut na kato ka san phew tyngka katno ki kwah ban thep ha kato ka kynhun khra kaba lah ai bad katno ki kwah ban buh halade. Kato ka pisa kaba phim thep ha u khra kan dei ka jong phi.

Ka jingmut:

Lada phi thep san tyngka ha ka kynhun khra te phin don sa katno tyngka?

Lada phi thep shiphew tyngka ha ka kynhun khra te phin don sa katno tyngka?

Lada phi thep arphewsan tyngka ha ka kynhun khra te phin don sa katno tyngka?

Lada phi thep sanphew tyngka ha ka kynhun khra te phin don sa katno tyngka?

Lada phim thep ei ei ha ka kynhun khra te phin don sa katno tyngka?

- Te ka pisa kaba phim thep ha ka kynhun khra, ka pisa kaba sah, kan dei ka jong phi.
- Bad nalar kata baroh ki hynriew ngut ki briew ha ka kynhun ka jong phi ki lah rai ba katno tyngka ki kwah ban thep ha u khra kynhun bad katno ki kwah ban buh ha lade:
 - nangta pat ngin niew ia ka pisa kaba phi lah thep ha u khra kynhun jong phi,
 - arshah ia ka pisa kaba lah khein kynllum kaba phi lah thep
 - bad ngin ia iaphiah ia kato ka pisa ba phi lah thep bad ngin ia phiah biang kumjuh napdeng ki hynriew ngut ki briew ha kato ka kynhun ka jong phi.
- ha kaba kut jong ka jinglehkai:
 - phin ioh ia kato ka pisa kaba lah ai ha phi sanphew tyngka bad kaba phi khlem thep ha u khra kynhun ka jong phi,
 - bad ia kato kaba phi ioh kan long arshah bad baroh kin ioh kajuh ia kato ka pisa kaba lah kynllum lang ha u khra.
- Bad phim lah ban tip ia kaei kaba kiwei ki rai, kiba kine ki san ngut ha ka kynhun katno ki shim bad kim lah ban tip ia kaei kaba phi lah rai bad kaba phi shim.

Bad mynta pat ngan kylli jingkylli ia phi ban peit ba phi lah sngewthuh ne em ia ka kyndon kaba ngi lah batai ia phi ia ka jinglehkai.

Ka jingkylli kaba nyngkong – Lada baroh ki hynriew ngut ki nongialehkai ha ka kynhun ka jong phi, phi kwah ban buh sanpnew tyngka ha lade bad phim kwah ban thep ei ei ha u khra pisa jong ka kynhun nangta mano mano nym ioh ia kato kaba ngi lah ia sam na u khra pisa jong ki baroh ki hynriew ki nongialehkai bad kato ka sanpnew tyngka kan dei ka jong phi bad phin ioh ban buh ha lade.

Te,

1: katno tyngka phin ioh?

2: katno tyngka iwei pa iwei kiba ialehkai ha ka kynhun ka jong phi kin ioh?

Ka jingkylli kaba ar - Lada kine ki hynriew ngut ki nongialehkai ha ka kynhun ka jong phi ki thep pisa sanpnew tyngka ha u kynhun khra nangta uto u kynhun khra don laispah tyngka (300 rupees). Ia kato ka Laispah tyngka arshah kan long hynriew spah tyngka bad lada nga phiah hynriewspah tyngka (600 rupees) bad ia sam mar kajuh ia hynriew ngut ki briew, bad baroh kin ioh shispah tyngka (100 rupees).

Te,

1: katno tyngka phin ioh?

2: katno tyngka iwei pa iwei kiba ialehkai ha ka kynhun ka jong phi kin ioh?

Ka jingkylli kaba lai: Lada baroh ki san ngut ki nongialehkai ha ka kynhun ka jong phi ki kwah ban buh ia kato ka sanpnew tyngka ha lade bad kim kwah ban thep eiei ha u khra kynhun bad phi kwah ban thep ia kato ka sanpnew tyngka ka jong phi ha u khra kynhun, nangta pat ha u khra pisa yn don tang sanpnew tyngka. Sanpnewtyngka arshah kan long shispah tyngka. bad lada nga phiah ia kato ka shispah tyngka ha baroh ki hynriew ngut ki briew mar katjuh, ka mut man la I wei pa I wei kin ioh mar khathynriew tyngka

Te,

1: katno tyngka phin ioh?

2: katno tyngka iwei pa iwei kiba ialehkai ha ka kynhun ka jong phi kin ioh?

Namar kata, lada baroh ki hynriew ngut ki nongialehkai ha ka kynhun ka jong phi ki buh ha lade ia kato ka sanpnew tyngka bad kim thep ei ei ha u khra kynhun, uto u kynhun khra un nym don pisa ei ei bad manla u nongialehkai un ioh ia kato ka pisa sanpnew tyngka. Lada baroh ki hynriew ngut ki nongialehkai ki thep pisa ha u kynhun khra te ka kynhun kan don pisa laispah tyngka (300 rupees). Laispah tyngka lada khein arhah ka long hynriewspah tyngka (600 rupees), bad lada nga ia phiah ia kato ka hynriewspah tyngka sha ki hynriew ngut ki briew nangta man la u briew un don shipah tyngka (100 rupees). Te ka mut baroh ki hynriew ngut ki nongialehkai kin ioh shispah tyngka (100 rupees) marwei marwei. Tangba phim tip ba kito ki san ngut ki nongialehkai ha ka kynhun ka jong phi ki thep pisa ne em ha u khra. Te lada baroh ki san ngut ki nongialehkai kim thep ei ei ha u khra kynhun bad lada ma phi phi thep

sanphew tyngka na kato ka pisa ka jong phi ka mut phin ioh khyndiat ma phi bad kin ioh bun kham bun kiwei ia ka pisa.

Te mynta phi lah ne em ban tip ba kito kiwei ki san ngut ki nonialehkai ha ka kynhun ka jong phi ki dei kiei bad kaei ka rai kiba ki lah shim?

Hato kiwei ki nongialehkai kin tip ne em ia ka kyrteng ka jong phi lane ia ka rai kaba phi phi lah shim?

Mynta phi lah ban shim bynta ha kane ka jingialehkai. Kynmaw ba kaei kaei ka rai kaba phi shim kan dei na ka mon sngewbha jong phi bad ha kane ka jinglehkai ym don ka jubab hooi ne em. Hangne kane ka sanphew tyngka ka jong phi ha ka shiphew tyngka da ki nar pisa. Dei ma phi hi ban rai ba katno na kane ka sanphew tynka phi kwah ban thep ha u khra kynhun jong phi bad katno phi kwah ban buh ha lade. Kynmaw ruh ba kan dei ka rai ka jong phi lada phi kwah ban nym thep ei ei ha u khra pisa lane phi lah ban thep san tyngka, shiphew tyngka, khatsan tyngka lane katno katno tyngka na kato ka sanphew tyngka ka jong phi, lane lada phi kwah phi lah ban thep lut baroh kato ka sanphew tyngka kaba phi phi don. Sngewbha phi lah ban thep katno tyngka ruh ha u khra bad kaba tam phi lah ban buh sharud.

Sngewbha ba phin leit ban shong bad kito kiwei kiba lah dep ialehkai. Sngewbha ba wat nym kren ia kino kino ruh ki bym pat dep ia lehkai.

Khublei shibun.